

Kisvárdai „Várkert” Helyi Jelentőségű Védett Természeti Terület

Természetvédelmi Kezelési Terve

(2015 -2025)

1. Természetvédelmi célkitűzések

- A XV. századból ránk maradt, műemlékké nyilvánított várrom, az annak közvetlen környezetét alkotó Várkert élővilágának megőrzése, bemutatása.
- A valaha vizes árokból visszamaradt, a Vár nyugati részén fekvő kis tó, mint potenciális élőhely rekonstrukciója. A rekonstrukcióra szoruló kis tó a tervezési terület északi szomszédságában található Natura 2000 területeken fellelhető fajoknak adhat otthont mind időszakosan, mind állandó jelleggel. Ez nagyban elősegíti a Várkert természetes élővilágának visszaállítását és fennmaradását.
- Fontos a rekonstruált tó, mint vizes élőhely és a tervezési területtel szomszédos „Kisvárdai Vár-tó Helyi Jelentőségű védett természeti terület” közötti kapcsolat kialakítása. Ennek érdekében szükséges egy honos cserjékkel, fákkal szegélyezett, a két vizes élőhelyet (és egyben a két helyi jelentőségű védett természeti területet) összekötő ösvény kialakítása, mely biztosítja a különféle fajok populációinak egymással való érintkezését. Ezzel megvalósulhat a fent említett Natura 2000 területeken található fajok életterének bővítése, valamint a várrom és a hozzá kapcsolódó tavak egykori élővilágának tényleges visszaállítása.
- A Várkert, mint élőhely fejlesztése: madárodúk, fészkelő helyek létesítése; őshonos növény- és állatfajok visszatelepítése, invazív fajok kiirtása.
- A várrom és a Várkert élővilágának rendszeres természetvédelmi célú megfigyelése, kutatása.
- Nevezett terület települési táji értékének megőrzése.
- A természeti értékeket, - képződményeket veszélyeztető tényezők kiszűrése.
- A területet látogatók kulturális és természetvédelmi szemléletének erősítése. A tervezési területen a természetvédelmi, kulturális és oktatási célokat szolgáló programokon túl egyéb olyan rendezvények is tervezhetők, melyek a terület természetvédelmi céljait nem veszélyeztetik.

2. Természetvédelmi stratégiák

- A várromot körülvevő Várkert, és az ahhoz tartozó (jelenleg rekonstrukcióra szoruló) tó szennyezés-mentes használata, a természeti értékekre és képződményekre veszélyes mértékű statikus, illetve dinamikus terhelések megelőzése.
- A tervezési terület egyedi táji értékeinek megőrzésére, gyarapítására szolgáló irányelvek, eszközrendszer kidolgozása.
- A kondicionáló, esztétikai és történeti jelentőségű zöldfelületek fenntartása, kiegészítése a tájkaraktert reprezentáló honos fákkal, cserjékkel – figyelembe véve, hogy a Várkert korabeli történelmi emlékeket korhűen igyekszik reprezentálni.
- A terület természeti értékeinek bemutatása a (történelmi és kulturális mellett) a természetvédelmi szemlélet erősítése érdekében.

3. Természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

3.1. Művelési ághoz nem köthető természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

3.1.1. Terület- és földhasználat

- A területen a Várkert, a hozzá tartozó tó és közvetlen környezete szennyezését okozó vagy veszélyeztető létesítmény, telephely nem telepíthető, ilyen tevékenység (pl. kezeletlen szennyvíz kibocsátás; hulladéklerakás; talajt, vizet szennyező ártalmas vegyszer használata) nem végezhető. Az érintett területen még a tisztított szennyvíz elszikkasztása (felszín alatti vízbe történő közvetett bevezetése) is tilos.
- A Várkertben található kis tó élővilágát helyre kell állítani. A helyreállítás után folyamatosan törekedni kell a tó vízszintjének szinten tartására – figyelembe véve az ökológiai igényeket. Bármilyen vízkiemelés vagy vízszintsüllyesztéssel járó (pl. építési)tevékenység, valamint kútfúrás végzése előzetes mérlegelést igényel.
- A területet érintő fejlesztések esetében szem előtt kell tartani a kulturális és történelmi értékek megőrzése mellett a táj- és természetvédelmi érdekeket, törekedni kell a tájpotenciál növelésére.

3.2. Művelési ághoz, illetve földhasználati módhoz köthető természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

3.2.1. Építési telkek kezelése

- A tervezési terület környékén lévő ingatlanok jelenleg is közművesítettek, a rendezett szenny- és csapadékvíz elvezetést és annak karbantartását a továbbiakban is biztosítani kell.
- A tervezési terület környezetében figyelemmel kell lenni a tervezési területet érintő többlet forgalmat indukáló (pl. szolgáltatásokkal járó) építmények tervezésére, azok hatását a tervezési területre nézve vizsgálni kell.
- Az építésből származó statikus terhelések nagyságát, valamint az épület- és közműépítések, közlekedésből származó dinamikus terhelések mértékét a védett természeti területen annak természeti értékeit nem veszélyeztető módon kell meghatározni.
- A tervezési terület tágabb környezetében új épület létesítése, meglevő épület felújítása a várral és Várkert hangulatához illeszkedő, azzal harmonizáló épülettömeggel, anyaghasználattal, szín- és formavilággal történhet.
- Az engedélyezett építési munkálatok a település jegyzőjének szakmai felügyelete mellett végezhetők.

3.2.2. Közlekedési területek kezelése

- A tervezési terület város felőli (déli) részén található, jelenleg is járdaként funkcionáló vonalas létesítmény továbbra is kizárólag a gyalogos és kerékpár-forgalom számára legyen elérhető. A járda közvetlen környezetében a tervezési terület természeti értékeinek megőrzésével összhangban lévő tevékenység tervezhető.
- A tervezési területen a téli üzemeltetés során kerülni kell a növényzetet károsító ipari só használatát; a síkosság-mentesítést homok- vagy bazalt zúzalékkal kell megoldani.

3.2.3. Zöldfelületek, közterek kezelése

- A megmaradt értékes faegyedeket és cserjéket meg kell őrizni, a területen egykor természetes módon előforduló növény- és állatfajokat vissza kell telepíteni, az invazív, tájidegen fajokat kiirtani. Törekedni kell a tervezési terület környezetében lévő közterületeket (utakat, járdákat, tereket) szegélyező növényzet kialakításakor a területen honos növények használatára.

- Törekedni kell arra, hogy a tervezési terület környezetében található (legfőképpen a szabadidős célokat szolgáló) ingatlanok kertjeibe, udvaraira dísznövényként tájidegen özönnövény fajokat ne telepítsenek. A gyom- és allergén növényfajok terjedését meg kell akadályozni. A területen csak minimális mértékű vegyszerhasználat lehetséges.
- A tervezési területen az utcai bútorok (pihenő padok), tájékoztató táblák, cégerek egységes rendszerben, esztétikus megjelenéssel telepíthetők.